

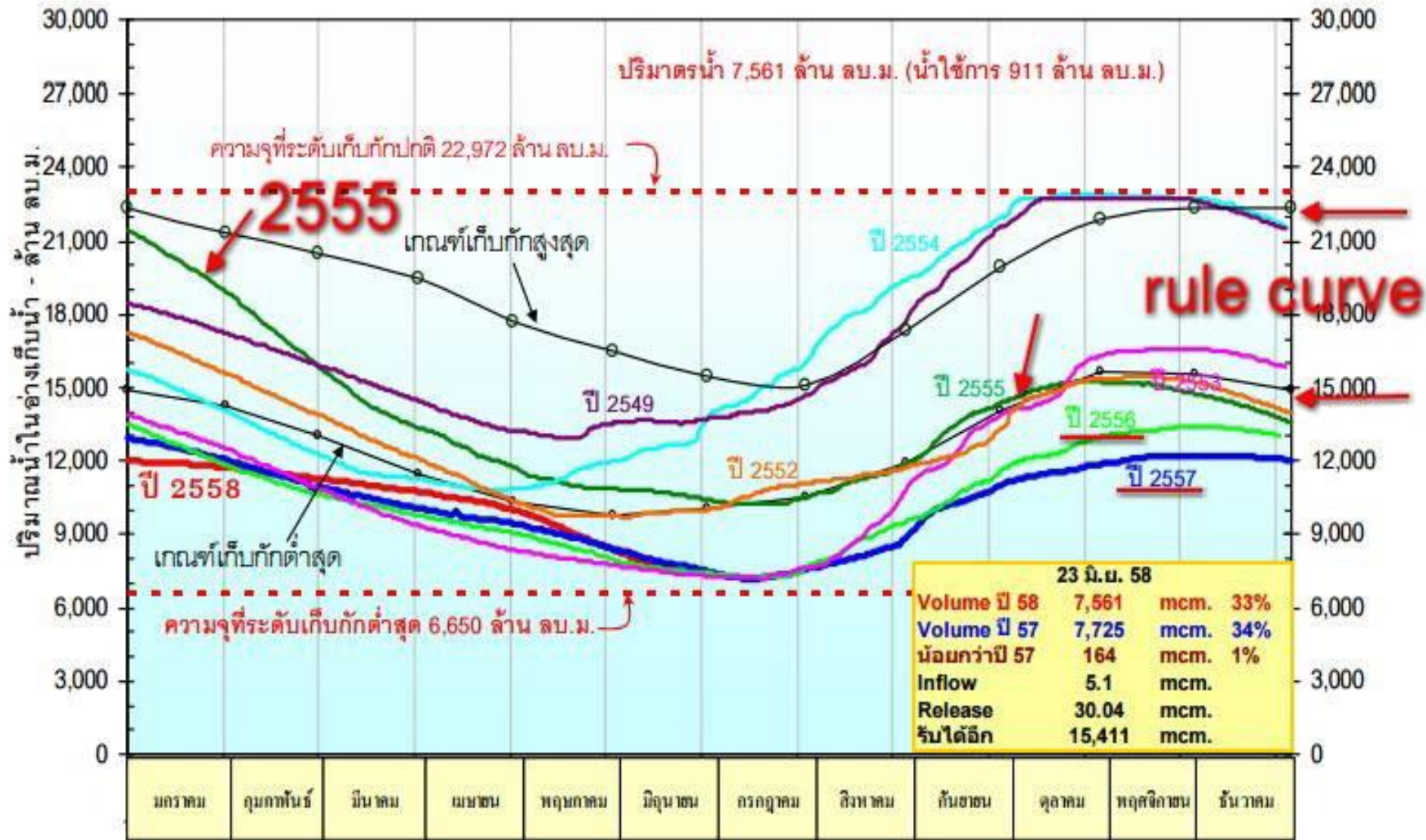
การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ และการตอบสนองต่อแนวโน้ม

รศ.ดร.สุจริต คุณชนกุลวงศ์
เวทีวิกฤติภัยแล้ง: น้ำ ดิน อากาศ และการรับมือ
ณ ห้องประชุม 1 สกว. ชั้น 15

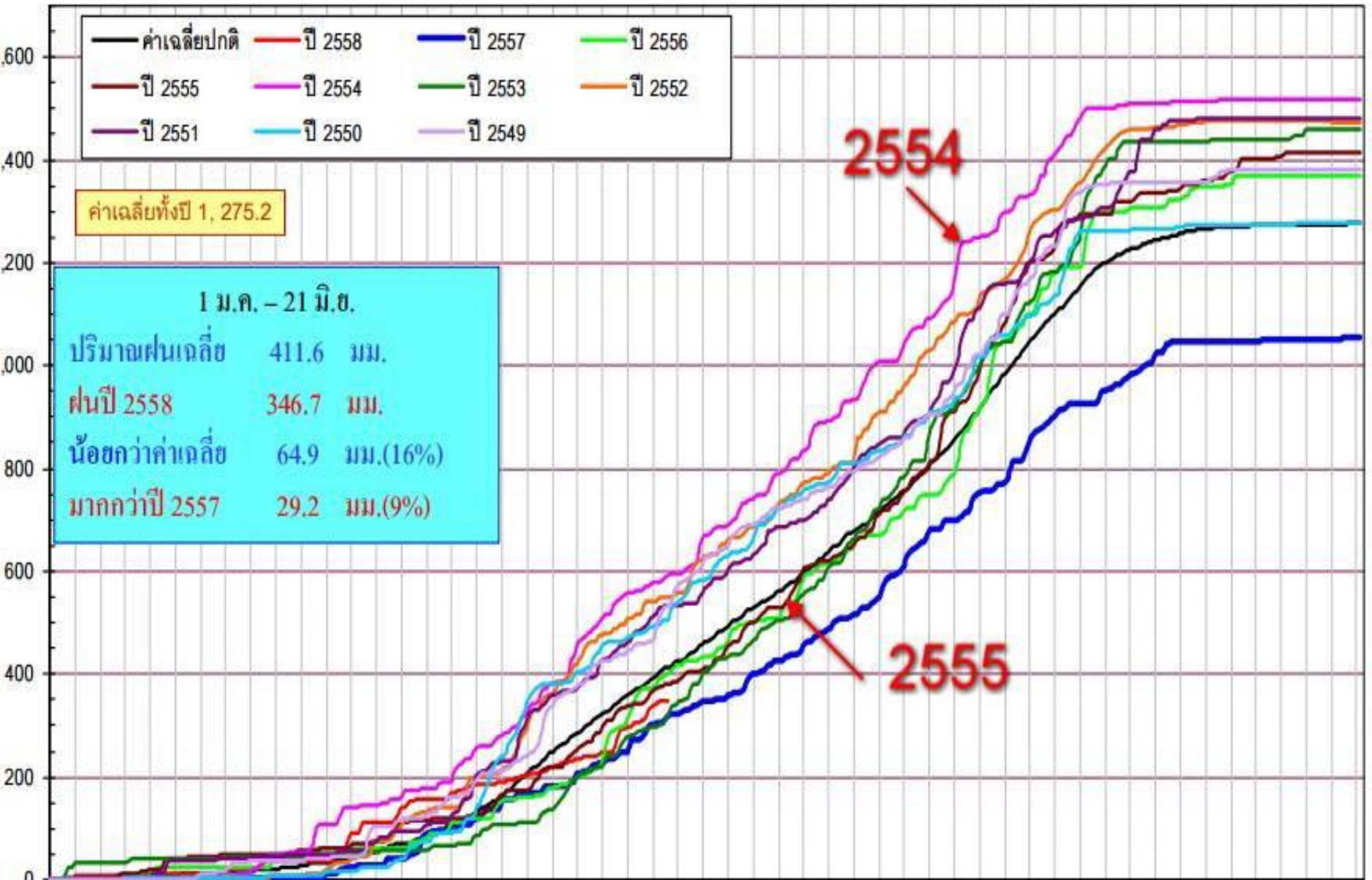

33%

ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ .

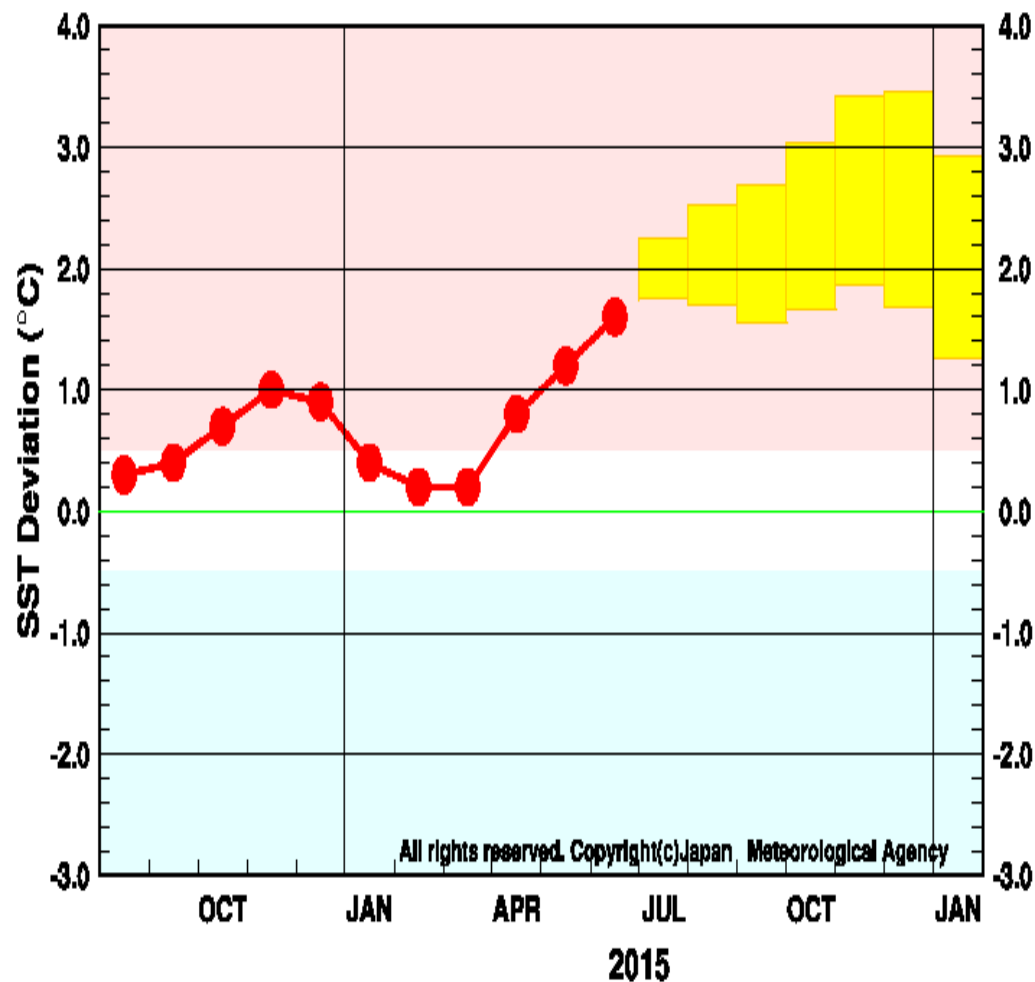
แสดงกราฟเปรียบเทียบปริมาณฝนทับทวีปี 2549 - 2557 กับค่าเฉลี่ยปกติ ของภาคกลาง

El Niño Outlook by the prediction model

The outlook of SST deviations from the climatological reference based on a sliding 30-year period for NINO.3, NINO.WEST, and IOBW is presented in [Fig.9](#), [Fig.10](#), and [Fig.11](#), respectively. This outlook is produced based on [JMA's El Niño prediction model \(JMA/MRI-CGCM2\)](#). The [JMA official announcement](#) is produced by considering not only the results of the prediction model, but also the analysis of the latest atmosphere-ocean conditions.

These figures indicate a time series of the monthly sea surface temperature (SST) deviation for NINO.3 (5°N-5°S, 150°W-90°W), NINO.WEST (10°N-EQ, 130°E-150°E), and IOBW (20°N-20°S, 40°E-100°E). Thick line with closed circle shows the observed SST deviation and boxes show the predicted one for the next six months by the El Niño prediction model. Each box denotes the range where the SST deviation will be included with the probability of 70%.

ระยะ ๑ ถึง ๒ เดือน

- ฝนมาช้า (แผน ?)
- ฝนมา ๒ เดือน
- ภาวะ เอล นิโย ยังอยู่
- ปลุกข้าวระยะสั้น
- ประหยัดน้ำ เวียนน้ำ
- เตรียมแหล่งเก็บกักน้ำ เฉพาะหน้า สำหรับ แล้งหน้า

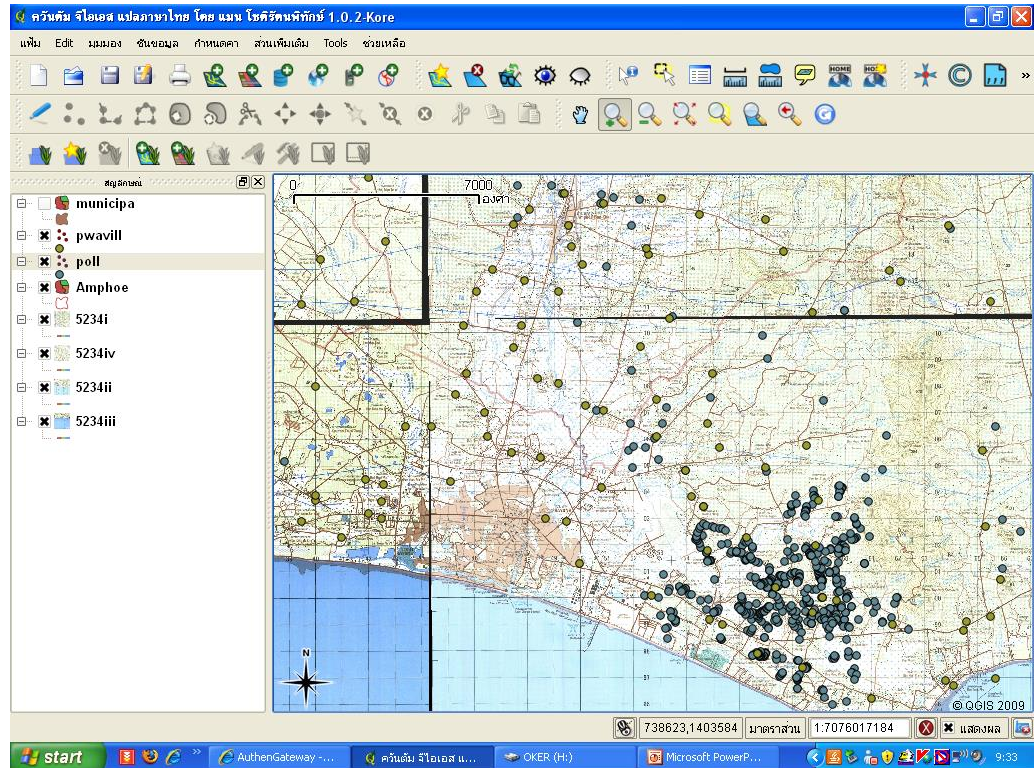
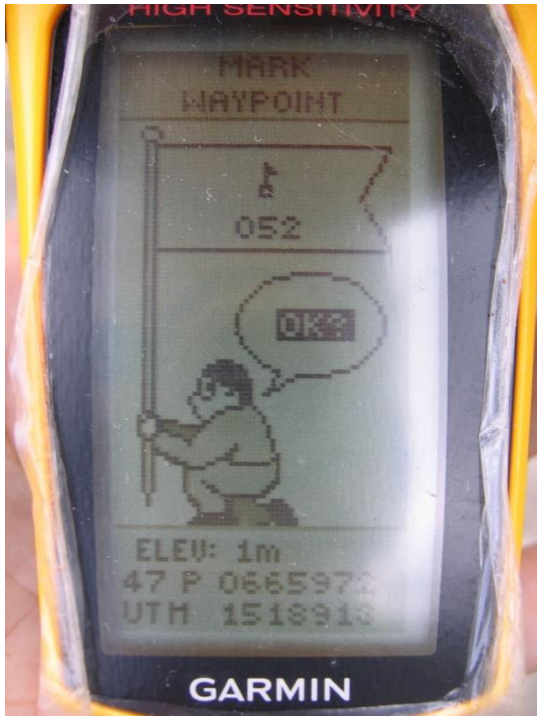
ระยะแล้งหน้า

- ขึ้นกับสภาพฝน และปริมาณเก็บกักในเขื่อน ณ วันที่ ๑ พย
- นาปล้ง คงยาก
- ประคอง เพื่อนำกินน้ำใช้ ในหน้าแล้ง และต้นฤดูฝนหน้า
- เตรียมบ่อน้ำตื้น และ ที่เก็บกักน้ำ (บึง สระ)
(ใช้น้ำร่วม)

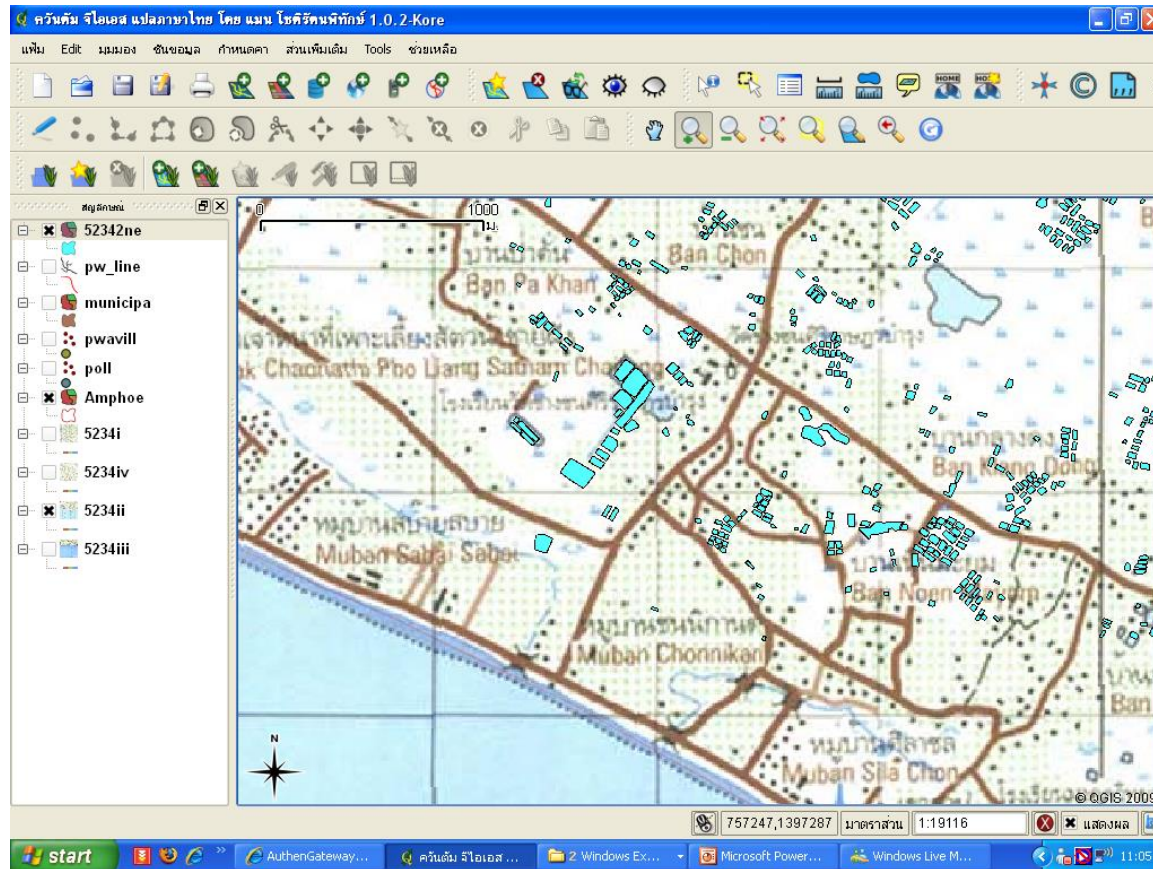
- ฝนอีก ๒ ปี ?
(ตย ฝนปี ๒๕๓๐ ๒๕๓๒-๒๕๓๕ ๒๕๔๐-๒๕๔๖-๒๕๔๙)

ขั้นตอน

1. เพื่อสำรวจและบันทึกตำแหน่ง, ขนาดความจุและปริมาณน้ำของแหล่งกักเก็บน้ำ
2. จัดทำบัญชีน้ำในพื้นที่ตำบล
3. แปลงข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งแหล่งน้ำให้อยู่ในรูปแบบระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

การวางแผนแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ตนเอง

โปรแกรม Q-GIS

4.3 Impact study period and duration in this study.

In this study, we determined the scope of simulation period from the severe year in the past. It shows that the severe years included 2 periods; the first one is 1993 -1995 and second is 1998 – 2000, respectively. For choose period 1 and period 2 bases on situation of water year. In period 1 water year were in the sequence of serious year, severe year and extreme year respectively. In period 2 water in the sequence of year were normal year, severe year and normal year respectively. The study period follow as Table 4-2:

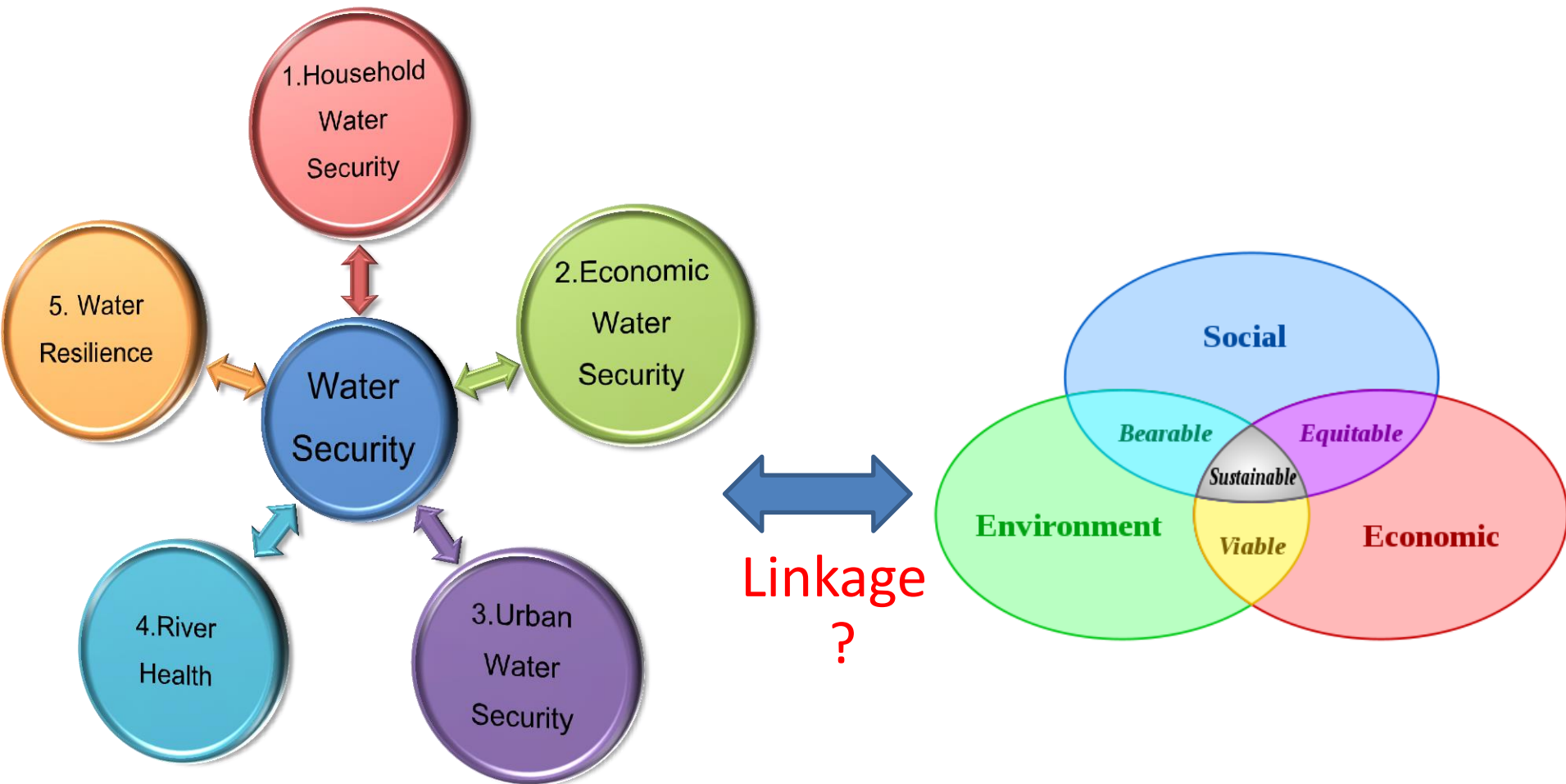
Table 4-2 Period selected.

Situations	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Extreme Year			Dark Blue	Dark Blue					Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue			
Normal Year					Teal	Teal		Teal				Teal	Teal	Teal
Serious Year	Pink													
Severe Year		Red					Red							

The duration of time series in existing is considerate in existing or present 1979 – 2006, near future 2015 -2039 and far future 2075 – 2099.

For the impact study in the future, we determined the period as the same pattern by the probability base of the rainfall in the near and far future to simulate the inflow of Sirikit dam and calculate the irrigation water demand.

Key Dimensions of Water Security and Linkage to Sustainable Development

Source: Asian Water Development Outlook, ADB (2007)

Source: Sustainable development, IUCN programme

ระยะยาว

- ทบทวนแผนการใช้น้ำ ปรับโครงสร้างการใช้น้ำ
- เพิ่มแหล่งเก็บกัก ทั้งแบบเดี่ยว และแบบเครือข่าย (อ่างพวง)
- พิจารณาแผนจัดการด้านผู้ใช้ (การจัดโควต้ำน้ำ ระบบ bcm และ logistics)

การวิจัยสนับสนุน เพื่อหา และ สร้าง

- Outlook (what is the demand)
- Risk (change manmade nature)
- Must do (water security)
- Should do (level of risk and innovation means)
- Information and knowledge sharing
- Social concensus (effective, efficiency, equity, sustainable)

การปฏิรูป

- ยึดหลักการร่างรัฐธรรมนูญและม ๙ ของกมปฏิรูป
 - ปัจจุบัน ที่ สปช มีร่าง ของอนุ ทริพ์ย์น้ำ
 - ในกลุ่ม ทริพ์ยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และผังเมือง
 - ที่สนช มี ร่าง ของกรมน้ำ และ ร่างกรรมาธิการเดิม
 - มี ร่าง พรบ ชลประทานราษฎร์ (ปรับปรุง)
 - มี ร่าง พรบ สถาบันสารสนเทศน้ำ และเกษตร
- รอพิจารณาอยู่
(สาระสำคัญ)

ประเด็นเสนอ-1

- ต้องมีกฎหมายแม่บทเรื่องน้ำของประเทศ ที่บรรจุภาพรวมการแก้ไขปัญหาด้านน้ำในทุกมิติ เชื่อมโยงกับในระดับลุ่มน้ำ และมอบอำนาจสู่ลุ่มน้ำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร (ไม่ควรใส่รายละเอียด) ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติให้อยู่ในรูปแบบกฎกระทรวงหรือกรอบการทำงานในเชิงพื้นที่ได้

ประเด็นเสนอ-2

- ต้องเป็นกฎหมายเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ระหว่างผู้ใช้ที่หลากหลายแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้น นำไปสู่การสร้างสังคมที่เป็นสุข (แก้ปัญหาการจัดนโยบายในอดีตที่ภาครัฐเพียงอย่างเดียวที่มีหน้าที่และบทบาทในการบริหารจัดการน้ำ จากการวางนโยบายอิงบรรทัดฐาน (Normative) ซึ่งขัดแย้งกับพฤติกรรมผู้ใช้ และขาดมิติทางสังคมศาสตร์ เช่น การวางแผนจัดสรรน้ำในระดับผิวดินเพียงอย่างเดียว ทั้งๆที่ชาวบ้านสามารถปรับตัวใช้น้ำบาดาลได้ ดังกรณีชาวนาภาคอีสาน การเช่านาของชาวนาภาคกลางที่ต้องใช้น้ำชลประทานปลูกข้าวทุกฤดู)

ประเด็นเสนอ-3

- การจัดทำกฎหมายหรือนโยบายบางเรื่อง ควรอาศัยงานทดลองจากฐานวิจัย ประสบการณ์จากพื้นที่จริง กระบวนการทดลองทางสังคม (social experimental procedure) เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในเชิงรุก

ประเด็นเสนอ-4

- การจัดตั้งคณะกรรมการขนาดเล็กในระดับลุ่มน้ำ เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดการสร้างกฎกติกาในการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม (เข้าใจบริบทในเชิงผู้ใช้น้ำและพื้นที่)
- 2.3 การบูรณาการแผนที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (NAP) แผนแม่บทป้องกันภัย รวมถึง สามารถสร้างเครื่องมือรองรับภัยรูปแบบใหม่ เช่น การคุกคามทรัพยากร การปรับตัวมิติการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เข้าไปสู่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำในระดับประเทศและลุ่มน้ำได้

ประเด็นเสนอ-5

- 2.4 กลไกการทำงาน (ข้อต่อเชื่อมประสาน) ทั้งในลักษณะโครงสร้างระดับชาติ (การทำงานแนวราบผ่านการจัดตั้งสำนักยุทธศาสตร์ในการประสานการทำงานระหว่างกระทรวง และใช้กลไกจังหวัด ในการทำงานแนวราบ ในการทำงานในระดับจังหวัดและพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลทั้งในแง่การให้ความสำคัญที่มากกว่าภารกิจเดิมที่หน่วยงานหรือจังหวัดมีอยู่ ต่อการสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานและงบประมาณในการดำเนินงาน โดยอาจนำเสนอเป็น phasing การปฏิบัติและปรับเปลี่ยน
- กลไกการมีส่วนร่วม ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ต้นน้ำ – ปลายน้ำ ทั้งนี้ ควรอยู่บนฐานคิดการเข้าถึงข้อมูลและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ข้อเสนอจากเวที ควรให้ภาครัฐ/ภาคประชาสังคม/ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับการบริหารจัดการกองทุนบริหารจัดการน้ำ ในพรบ.น้ำ

สรุป

การปฏิรูปควรทำให้เกิด

- การตอบสนองของทรัพยากรต่อการเติบโตของประเทศ (outlook)
- ปรับโครงสร้างการใช้น้ำให้เหมาะสมกับความต้องการและความแปรปรวน (security)
- แก้ไขข้อพิพาทต่างๆ (disputes)
- มีกฎหมาย หน่วยงาน และกติการองรับ (laws and org)

ความคาดหวัง

- Policy consensus (laws, integration, regional, community)
- Implementation consensus (target, budget, procedure)
- Participation
- Collaboration
- New knowledge/approach